

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL
NÚMERO 45 / SEGONA ÈPOCA / JUNY 2000

**Consell
de Mallorca**

alimara

Núm. 45

Segona època, Juny 2000

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Departament de Serveis Socials
General Riera, 67
07010 Palma
Tel.: 971 76 07 62
Fax: 971 76 19 52

Portada: Bodegó Oli damunt tela. Jorge Azri

Maquetació
i impressió: Gràfiques Marín

Dipòsit Legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

* Imprès amb paper ecològic

La Renda Mínima d'Inserció (RMI) és una encara molt jove prestació que, de mica en mica, es va fent un espai clar entre les prestacions econòmiques.

L'article que conforma aquest bloc de la RMI, de Carme Nadal Casanovas, ve a completar una sèrie d'articles anteriors que tenen per objecte l'anàlisi de la inserció dels perceptors d'aquesta renda, ja que, com se sap, la RMI no és una senzilla i pura transacció econòmica sinó que al beneficiari se li exigeix el compliment d'unes determinades accions per aconseguir l'objectiu de la (re)integració en el mercat laboral. En concret, trobam el primer article en el número 41, el segon en el 43 i el tercer al número passat, el 44.

DESCRIPCIÓ I ANÀLISI DE LA GESTIÓ I DE LA INSERCIÓ DELS PERCEPTORS/FAMILIARS DE LA RENDA MÍNIMA D'INSERCIÓ

Gener-desembre 1998

Carme Nadal Casasnovas
Equip d'Inserció Social
CIM

1. PRESENTACIÓ

El treball que es presenta s'emmarca dins el projecte: "Seguiment individual-familiar de la inserció dels beneficiaris de la Renda Mínima d'Inserció (RMI)", que es va començar l'any 1997 amb l'entrada en vigor de les noves bases, moment en el qual es comença a fer el seguiment d'una forma sistemàtica i amb els seus corresponents registres. D'aquest projecte, que es revisa anualment, s'assenyalen els objectius generals, els específics i les activitats:

Objectius generals:

- Avaluar la inserció sociolaboral dels perceptors i famílies.
- Assessorar els serveis socials d'atenció primària en el disseny i seguiment de processos d'inserció.
- Determinar els perfils dels beneficiaris de la RMI, la seva situació de necessitat i característiques sociodemogràfiques.

Objectius específics:

- Avaluar les propostes d'altres, baixes, pròrrogues i modificacions que es facin.
- Donar resposta a les demandes que es formulin, des dels serveis socials, en relació als processos d'inserció sociolaborals.
- Elaborar les dades de les situacions de necessitat dels col·lectius perceptors de la RMI.

Activitats:

- Anàlisi i valoració dels fulls de seguiment i de les incidències de les propostes de: pròrroga, suspensions temporals o cautelars, extincions, modificacions i reinicis dels perceptors de la RMI.
- Assistència a la Comissió Tècnica de la RMI i informar de les propostes que facin els serveis socials d'atenció primària en relació als perceptors.
- Assessorament als Serveis Socials d'Atenció Primària en la valoració i registre dels casos i en el disseny de plans d'inserció sociolaboral.
- Anàlisi de les dades de la inserció que sobre el col·lectiu es generin, així com també l'elaboració de memòries.

2. DESCRIPCIÓ I ANÀLISI DE LA GESTIÓ I DE LA INSERCIÓ DELS PERCEPTORS DE LA RENDA MÍNIMA D'INSERCIÓ QUE HAN INICIAT UNA NOVA CONCESSIÓ DURANT L'ANY 1998

Finalitzat el procés de les prestacions de la RMI dels expedients aprovats l'any 1998 s'ha volgut fer una anàlisi dels resultat on es descriuen:

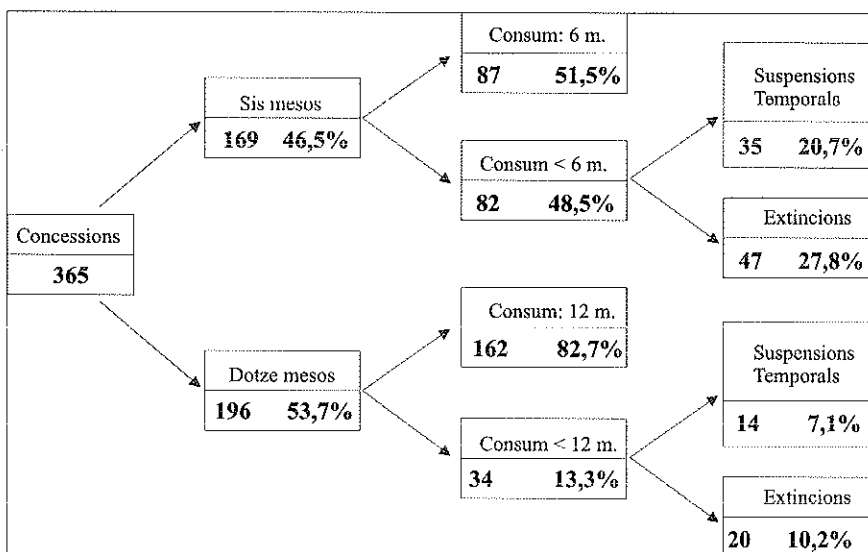
- La gestió del seguiment dels expedients.
- El perfil dels perceptors i familiars.
- El treball d'inserció sociolaboral realitzat amb els perceptors i famílies per part dels Serveis Socials d'Atenció Primària.

2.1. Gestió del seguiment dels expedients

En aquest apartat es descriu el procés dels expedients, el consum de la prestació, les causes de baixa i de no-pròrroga, les suspensions cautelars, les modificacions de quantia i les suspensions temporals amb reinici.

2.1.1. Procés dels expedients

El total d'expedients aprovats en el període de 1998 és de 365, i en la gràfica següent es pot veure el procés de finalització

Es fa una distinció entre les concessions de sis i de dotze mesos. Les primeres, representen el 46,5% i d'aquestes, el 51,5% finalitzen el total dels sis mesos concedits; la resta, que és el 48,5%, són donades de baixa per suspensió temporal o extinció i no reinicien la prestació.

Per una altra banda, el 53,7% del total tenen una primera concessió de sis mesos que es prorroga per sis mesos més, consumint el total de dotze el 82,7% i són extingides o suspeses temporalmet el 13,3%.

2.1.2. Quant al consum de les prestacions s'ha elaborat la següent taula:

Consum Total	Nbre.Expedients	%
<6	82	22,5
6	87	23,8
7-11	34	9,3
12	162	44,4
Total	365	100

Els perceptors que consumeixen el total de la concessió (6 o 12 mesos) són 249 i representen el 68,2%, mentre que els que són donats de baixa són 116 i representen el 31,8%.

Els perceptors que esgoten els dotze mesos de la prestació són els majoritaris amb un 44,4%, seguidament els que també esgoten una primera concessió de sis mesos representen el 23,8%. Amb poca diferència, el 22,5%, els que consumeixen menys de 6 mesos i no arriben al 10% els que consumeixen entre 7 i 11 mesos, que tenien concedida la pròrroga i que per suspensió temporal o extinció són donats de baixa.

2.1.3. Causes de baixes i de no-pròrrogues

En aquest apartat es descriuen les causes que motiven les baixes de suspensions temporals i de les extincions, així com també dels que després d'una primera concessió de sis mesos no es prorroguen, encara que tenen dret a una continuïtat de sis mesos més.

Causes	No prorrogats	S.Temporals	Extincions	Total	%
Augment ingressos	47	49	23	119	58,6
Incompliment C.I.	23	0	33	56	27,6
Trasllat fora Illa	2	0	7	9	4,4
Altres	15	0	4	19	9,4
Total	87	49	67	203	100,0

L'augment d'ingressos és la causa majoritària i amb molta diferència amb les altres, ja que suposa el 58,6 %, dada important perquè és l'objectiu principal i bàsic del programa de la Renda Mínima d'Inserció.

La segona causa, que és per incompliment del contracte d'inserció per part dels perceptors, representa el 27,6%, dada aquesta també interessant per a la seva anàlisi.

No és significativa la causa de trasllat fora de la Illa, que sempre és per motius familiars.

Les causes "d'altres" fa referència a situacions greus familiars o ingrés a presó; també hi ha expedients en els que es desconeix la causa de no-pròrroga perquè no es té el full de valoració final.

Es descriuen a continuació, mitjançant taules i per separat, les causes d'augment d'ingressos i l'incompliment dels contractes d'inserció:

Aug. Ingressos	No Prorrogats	S. Temporals	Extincions	Total	%
Feina	38	49	13	100	84,1
Beca inserció	3	0	0	3	2,6
P. Invalidesa S.S.	0	0	2	2	1,7
PNC Invalidesa	3	0	3	6	5,0
Incapacitat labor. T.	1	0	2	3	2,5
A. Familiar INEM	1	0	1	2	1,7
>52 anys. INEM	1	0	0	1	0,8
Pensió viduitat	0	0	1	1	0,8
Pensió orfanesa	0	0	1	1	0,8
Total	47	49	23	119	100,0

La feina és la causa majoritària, amb un 84,1%, de baixa i de no-cotinuïtat de la prestació de la RMI. Les altres causes estan molt distribuïdes tal com es pot veure a la taula, amb percentatges poc representatius.

Dels perceptors o familiars d'aquests que han trobat feina es pot descriure si és

o no normalitzada:

Feina	No prorrogats	S.Temporals	Extincions	Total	%
Amb contracte	21	30	7	58	58,0
Sense contracte	12	10	6	28	28,0
Es desconeix	5	9	0	14	14,0
Total	38	49	13	100	100,0

Els perceptors o familiars que s'han donat de baixa per tenir una feina, que són 100, ho han fet amb contracte laboral temporal el 58% i els que tenen una feina irregular representen el 28%.

Dels que han incomplert el contracte d'inserció signat entre l'instructor i el perceptor, que són 56, se'n poden descriure amb més detall les causes:

Incorp. Contr. Inserció.	No prorrogats	Extincions	Total	%
Rebutjar inserció	7	16	23	41,1
Incompliment acords	14	10	24	42,8
Incompareixença	2	7	9	16,1
Total	23	33	56	100,0

En aquest tema dels incompliments dels contractes d'inserció per part dels perceptors s'han diferenciat tres conceptes: els que rebutgen mesures d'inserció, que són el 41,1%, no volen de forma evident realitzar activitats encaminades a una inserció laboral; els que incompleixen acords de treball es refereixen a temes de dinàmica familiar, habilitats socials, escolarització dels fills, etc., aspectes necessaris per poder fer una posterior inserció laboral i que els usuaris no compleixen; els que incompareixen a les entrevistes i/o a les activitats acordades no se sap perquè ho fan i representen el 16,1%.

2.1.4. Suspensions cautelars

Hi ha un tipus de baixa que s'anomena "cautelar" i no és finalista sinó provisional, que s'utilitza quan el perceptor no compareix a les citacions o a les activitats acordades i es necessita un període de temps, d'un o de dos mesos, per investigar quina és la causa de la seva situació. Passat aquest temps s'ha de reiniciar, suspendre temporalment si es perquè fa feina o extingir-se. Durant l'any 1998 s'han fet 26 suspensions cautelars, totes per incompareixença dels perceptors, i han finalitzat de la següent manera: extincions, 15; reinicis, 9; i suspensions temporals, 2.

2.1.5. Modificacions de quantia

Les modificacions de quantia fan referència a la variació de la prestació econòmica per diferents motius:

Causas de modificació de la quantia	Nbre. de perceptors
Augment d'ingressos per naixement fill/a	8
Disminució d'ingressos per feina	6
Augment d'ingressos per feina	4
Augment d'ingressos per PNC	4
Augment d'ingres. Ajuda familiar-INEM	2
Disminució ingres. per abandó llar parella	2
Pensió de viduïtat	1
Total	27

Es destaca com a motiu principal de modificacions de quantia el naixement de fills, seguit de la disminució d'ingressos per feina, que són sempre irregulars, en precari i que es deixen per malaltia o accidents i que, en no tenir seguretat social, s'han d'augmentar els ingressos de la RMI.

2.1.6. Suspensions temporals amb reinicis

En els apartats de consum i causes de baixa s'analitzaven les suspensions temporals finalistes, és a dir, aquelles que no tenen reinici després de la baixa, tant les de les prestacions de sis mesos com les de dotze.

A la següent taula es fa una descripció de les suspensions temporals amb reinici:

Suspensions temporals amb reinici	Total
Abans de finalitzar 6 mesos	7
Abans de prorrogar per 12 mesos	9
Després de prorrogar per 12 mesos	4
Total	20

Si bé les dades no són molt significatives, quant al nombre, on es produeixen més suspensions temporals amb reinicis és en el primer període de la prestació. Dels perceptors que han trobat feina es pot descriure si és normalitzada o no:

Feina	Total
Amb contracte laboral temporal	7
Sense contracte	8
Es desconeix	5
Total	20

Com es pot veure, són sempre feines en precari, ja que si bé és cert que hi ha 7 casos amb contracte laboral, aquest és temporal de molt curta durada.

2.2. Treball d'inserció sociolaboral amb els perceptors i famílies

Tal com s'ha descrit a la gestió del seguiment de les prestacions, hi ha 87 expedients que finalitzen als sis mesos i 162 als dotze. Per tal de conèixer i analitzar el treball d'inserció, així com els resultats del mateix realitzat pels instructors/es amb els perceptors i les seves famílies, s'ha utilitzat el full de seguiment on es descriu i valora el treball realitzat. És a partir d'aquestes dades que s'ha fet aquest estudi de recopilació sent estrictes amb el registre utilitzat pels treballadors socials.

El total de fulls de seguiment presentats amb la valoració final és de 164 que representa un 65,9% respecte del total de prestacions que finalitzen el període de sis i dotze mesos, que són 249.

No es pretén fer cap estudi estadístic, sinó descriptiu dels resultats.

2.2.1. Perfil sociodemogràfic

En aquest apartat es descriuen, dels 164 perceptors, tota una sèrie de característiques que ens defineixen els perceptors.

Sexe	Total	%
Homes	36	21,9
Dones	128	78,1
total	164	100

PERFIL DELS HOMES: 36

- Edat: el 47,2% tenen més de 46 anys.
- Tipus de família: el 58,3% són persones soles.
- Analfabets, sense estudis o només estudis primaris: 91,1%.
- Problemàtica de salut: el 61,1% presenten deficiències, malalties o toxicomanies.
- Ocupació: el 63,8% estan inactius, són aturats o en iniciatives socials.
- Vida laboral-temps de cotització:
 - * No afiliats a la Seguretat Social: 13,9%
 - * Afiliats a la Seguretat Social: 86,1%. D'aquests, el temps de cotització és
 - 1 a 6 anys: 41,9 %
 - 7 i 18 anys: 41,9 %
 - 22 i 28 anys: 9,7 %
 - No se sap: 6,5 %

DONES: 128

- Edat: el 41,4% tenen entre 26 i 35 anys.
- Tipus de família: el 46,1% són monoparentals.
- Estudis: el 87% són analfabets, sense estudis o estudis primaris.
- Problemàtica de salut: el 31,7% presenten deficiències, malalties o toxicomanies.
- Ocupació: el 52,3% són inactives, aturades o amb iniciatives socials.
- Vida laboral:
 - *No afiliades: 35,9%.
 - *Afiliades: 64,1%, d'aquestes, el temps de cotització és:
 - d'1 a 6 anys: 80,5 %
 - 7 i 18 anys: 13,4 %
 - 22 anys: 1,2 %
 - No se sap: 4,9%

2.2.2. Possibilitats d'inserció sociolaboral

De cada perceptor es defineixen les possibilitats d'inserció laboral a una de les opcions següents:

Possibilitats d'inserció	6 mesos	12 mesos	Total	%
Incapacitat absoluta per feina	7	9	16	9,7
Necessita recuperació social	7	15	22	13,4
Necessita recuperació de salut	7	26	33	20,0
Necessita formació	7	25	32	19,5
Pot accedir a un lloc de feina	7	15	22	13,4
Activitat econòmica irregular	16	2	18	11,0
Realitza treball normalitzat	19	2	21	12,8
Total	70	94	164	100,0

El 53% dels perceptors necessiten un període de recuperació social, de salut o de formació abans d'iniciar la inserció laboral pròpiament dita. No és molt alta la xifra

de persones que estan incapacitades per al treball normalitzat però cal veure el seu diagnòstic amb més exhaustivitat. Els que poden accedir a un lloc de treball normalitzat però no hi accedeixen suposen el 13,4%, que també cal veure si és per les seves circumstàncies o per causes alienes, de mercat, etc.

Finalment, la dada més important és que el 12,8% realitza un treball normalitzat a través del programa de la RMI.

Quant a les diferències entre els de sis i els de dotze mesos, en la primera etapa les freqüències més altes es donen en la necessitat de recuperació social i de salut, així com de formació, i després que pot accedir a un lloc de feina. En canvi als dotze mesos augmenten els que realitzen treball normalitzat, com els majoritaris, seguit del treball irregular i després la resta sense diferència entre ells.

2.2.3. Situacions de necessitat/problemes

Es descriuen a continuació les necessitats i/o problemàtiques dels perceptors i familiars, tenint present que els instructors n'assenyalen únicament tres per cada perceptor i tres per a la resta de la família, que són les que estan més directament relacionades amb el treball social que es realitza a través del programa RMI.

Necessitat d'adequada convivència personal/familiar

Inadequada distribució del pressupost	7
Deteriorament relacions parella/família	29
Pare-mare fradí/ina	14
Dificultat d'algun membre de la família	12
Separació-divorci	34
Problemàtica relacional individual	6
Família multiproblemàtica	21
Pare-mare que abandona la llar	6
Maltractaments-abusos	8
Dificultats/mobilitats	10
Soledat-aïllament	35
Viduitat	5
Total	187

Necessitats relacionades amb l'adequada integració social

Cercant primera ocupació	7
Aturat de llarga durada	31
Manca de formació professional	54
Problemes d'adaptació a la feina	35
Minusvàlues-malalts orgànics	22
Dèficits culturals	45
Addicció a l'alcohol i a altres tòxics	8
Emigrants	6
Malalts psiquiàtrics sense institucionalització	12
Dificultats de la gent gran	3
Altres	8
Total	231

Manca de mitjans de subsistència

Manca de mitjans de subsistència	21
Problemes amb l'habitatge	20
Ingressos insuficients	17
Total	58

Les necessitats i dificultats majoritàries es troben en la integració social i, entre aquestes, la manca de formació, els déficits culturals, aturats de llarga durada i les persones amb problemes de salut: minusvàlids, orgànics i/o mentals.

També hi ha moltes necessitats i problemàtiques en l'àmbit de la convivència familiar/personal, destacant com a prioritàries la soledat-aïllament, separació, deteriorament de les relacions de parella, les famílies multiproblemàtiques, mares fadrines.

Quant a la manca de mitjans de subsistència, totes les famílies en tenen dificultats, ja que és un dels requisits d'accés al programa; però hi ha 41 famílies amb situació d'emergència quant a la manca de subsistència i a problemàtica greu amb l'habitatge.

2.2.4. Nivell de treball realitzat

S'han tingut en compte tres nivells de treball amb els perceptors i/o famílies, tal com es pot veure a la següent taula:

Nivell	6 mesos	12 mesos	Total	%
Seguiment administratiu	8	9	17	10,3
Seguiment social bàsic	47	42	89	54,3
Tractament social intensiu	15	43	58	35,4
Total	70	94	164	100,0

En conjunt, el seguiment social bàsic es majoritari, un poc més de la meitat, si bé és alt el tractament social intensiu, ja que representa un 35,4%. En els perceptors de dotze mesos no hi ha diferència entre el seguiment social bàsic i l'intensiu.

2.2.5. Àrees en les que s'ha treballat en aquest període

S'han elaborat dues taules per descriure el treball que s'ha realitzat a les diferents àrees. S'ha de tenir en compte que es pot treballar amb 10 àrees al mateix temps. Així, a la primera taula s'especifica el nombre de vegades que apareix cadascuna d'elles, que no correspon el total al nombre d'expedients:

Àrees de treball	6 mesos	12 mesos	Total	(% 164)
Dinàmica familiar	15	36	51	31,1
Habilitats socials	24	45	69	42,1
Educació d'adults	6	11	17	10,4
Escolarització de menors	17	30	47	28,6
Salut	31	51	82	50,0
Temps lliure	10	18	28	17,1
Acompanyament social	19	34	53	32,3
Formació per al treball	30	42	72	43,9
Accés a lloc de feina	31	28	59	36,0
Habitatge	12	27	39	23,8

L'àrea de salut presenta la freqüència més alta amb diferència sobre les altres, seguit de la formació per al treball i de les habilitats socials. Posteriorment, amb poca diferència entre si, l'accés a un lloc de feina, acompanyament social i dinàmica familiar. L'escolarització de menors encara presenta una freqüència molt alta. I, finalment, la vivenda, el temps lliure i l'educació d'adults que són les menys treballades.

Quant al nombre d'àrees que es treballa al mateix temps:

Nombre d'àrees	6 mesos	12 mesos	Total	%
1	22	17	39	23,8
2	18	21	39	23,8
3	91	8	27	16,5
4	13	17	30	18,3
5	51	3	17	10,3
6	2	6	8	4,9
7	2	1	3	1,8
8	0	1	1	0,6

Presenten la mateixa proporció els expedients en els que s'han treballat una o dues àrees, 23,8% respectivament. Després venen els que han treballat 4 àrees al mateix temps, que són el 18,3%; els de tres, amb el 16,5%, i els de cinc àrees, amb el 10,3%. La resta no és significativa.

2.2.6. Programes, activitats i altres intervencions

Es dona a conèixer l'assistència a programes d'inserció a càrrec de la RMI, altres activitats d'inserció, intervencions terapèutiques i/o rehabilitadores i altres actuacions que no són d'inserció.

Programes/Activitats	Total	%
Programes RMI	52	31,7
Altres activitats d'inserció	35	21,3
Intervencions terapèutiques-rehabilitadores	18	11,0
Programes RMI+altres activitats d'inserció	12	7,3
Programes RMI+intervencions	19	11,6
Progr. RMI+altres act. inserció+intervencions	4	2,4
Altres activ. inserció+intervencions	13	8,0
Altres actuacions	11	6,7
TOTAL	164	100,0

Abans de fer els comentaris de la taula anterior es donen a conèixer, a continuació, el total de programes i/o actuacions realitzades:

Programes	Total	(% 164)
Programes de RMI	87	53,0
Altres activitats d'inserció	64	39,0
Intervencions terapèutiques-rehabilitadores	54	32,9

El nombre de perceptors que assisteixen a programes de Renda Mínima suposa un poc més de la meitat, ja que és el 53%. El 39% realitzen altres activitats d'inserció

i el 32,9% acudeixen a intervencions terapèutiques-rehabilitadores.

Per una altra banda, s'ha de considerar que el 30% dels perceptors assisteixen o realitzen, al mateix temps, més d'un programa i/o activitat, i/o intervencions terapèutiques-rehabilitadores.

Els que, per diversos motius, no estan inclosos en els programes o activitats esmentats, representen un 6,7%. D'aquests darrers es descriuen, amb detall, les causes o circumstàncies per les quals estan en aquesta situació:

a) Augment dels ingressos: 5. Que han trobat feina pel seu compte són 3 (dos d'ells amb contracte i un de venda ambulants); que tenen dret a ajudes o prestacions són 2 (ajuda familiar INEM: 1, PNC jubilació: 1).

b) Problemàtica de salut: 3. Una dona amb minusvàlua psíquica que ha sol·licitat PNC; una parella amb 9 fills en què la mare està hospitalitzada i no tenen llar; una dona amb una filla menor amb problemes greus de salut totes dues.

c) Persona gran: 1. Emigrant de 70 anys sense dret a la Pensió No Contributiva.

d) Dona sola amb una filla menor d'edat amb moltes dificultats socials.

e) Trasllat fora de l'Illa: 1.

A les següents taules es descriuen quins són els programes de Renda Mínima, les altres actuacions d'inserció i les intervencions realitzades pels perceptors i/o familiars que des del moment que es descriuen totes no coincideixen amb el total de perceptors

Programes d'inserció de la RMI	6 mesos	12 mesos	Total
Feim Camí-Alcari	3	5	8
Treball domèstic-Aula cultural	1	5	6
Manteniment i neteja-INTRESS	2	3	5
Ripuntadora-INTRESS (Inca)	0	1	1
Neteja- INTRESS (Marratxí)	0	4	4
Motivació-INTRESS	3	7	10
Joana Barceló-Càritas	4	5	9
Vidauba-Manacor	2	4	6
Pis petit-Càritas	1	5	6
Verge de Lluc-Càritas	0	6	6
Reciclatge-Deixalles (Sóller)	4	1	5
Reciclatge-Deixalles (Felanitx)	1	2	3
Neteja industrial-IREs	4	3	7
Urban-Ajuntament de Palma Línia 2	2	4	6
Deixalles (Palma) Línia 2	1	3	4
Ateneu Alcari Línia 2	0	1	1
Total	28	59	87

En el següent cas es descriuen les activitats, també d'inserció, a les que acudeixen els perceptors:

Altres activitats d'inserció	6 mesos	12 mesos	Total
P. Preparadors laborals. Aj. Palma	8	6	14
G. Orientació laboral-Deixalles	3	4	7
S. Orientació laboral-CIM	6	5	11
Bossa de treball, cursos, etc.	9	14	23
S. Inserció sociolaboral-Inca	1	0	1
IMFOC-Calvià	5	1	6
Laborteràpia-Hospital de Nit	1	0	1
Total	33	30	63

Les intervencions que es detallen a continuació no estan relacionades directament amb la inserció laboral però són necessàries per poder iniciar-les o realitzar-les al mateix temps.

Intervencions	6 mesos	12 mesos	Total
Equip d'Infància i Família-CIM	1	5	6
Tractament alcoholisme i altres tòxics	3	3	6
Tractament de salut: física, mental, etc.	7	17	24
Tractaments psicològics	5	6	11
Grups d'autoajuda	5	2	7
Total	21	33	54

2.2.7. Objectius: àrees de treball i grau d'assoliment

Per tal de descriure els objectius que s'han treballat i el grau d'assoliment s'ha elaborat la següent taula:

Total d'objectius per àrees i grau d'assoliment

Àrees de treball	Total	Grau d'assoliment		
		Sí	No	En procés
Objectius				
Dinàmica familiar	27	19	0	8
Habilitats socials	72	57	3	12
Educació d'adults	17	13	2	2
Escolarització de menors	25	20	0	5
Salut	50	43	4	3
Temps lliure	8	5	1	2
Acompanyament social	29	22	1	6
Formació per al treball	65	47	3	15
Accés al lloc de feina	61	36	4	21
Habitatge	3	3	0	0

Les habilitats socials, la formació professional, l'accés al lloc de treball i la salut són els objectius més treballats i pel que fa al total de perceptors, és a dir 164; els percentatges se situen entre el 43 i el 30%.

Pel que fa al grau d'assoliment, l'objectiu de salut, amb un 86%, ha estat el més positiu, seguit de l'escolarització dels menors amb un 80%; les habilitats socials amb el 79,2%. L'educació d'adults, l'acompanyament social i la formació professional estan entre el 76,5% i 73,3%. En canvi, els que encara estan en procés són: l'accés a un lloc de feina, 34,4%, i la formació per al treball amb el 23%.

Nombre d'objectius treballats. En la següent taula s'especifica el nombre d'objectius que es treballen al mateix temps; com a màxim se n'han considerat tres.

Nombre d'objectius	6 mesos	12 mesos	Total
1	19	22	41
2	23	24	47
3	28	46	74

2.2.8. Valoracions globals del procés d'inserció sociolaboral

Els instructors han valorat el procés d'inserció sociolaboral amb els perceptors i famílies en acabar la prestació de sis o dotze mesos. S'han elaborat cinc ítems que són els següents:

1.- **Molt negatiu**, que fa referència als perceptors i familiars que no han participat en les activitats acordades quan signaren el contracte d'inserció i els que abandonen intervencions terapèutiques o d'altres tipus d'activitats acordades prèviament.

2.- **Negativa**, fa referència a l'actitud passiva dels perceptors de cara a resoldre les seves necessitats o problemes, encara que compleixin qualque objectiu o realitzin qualque activitat, però que encara no s'ha produït cap canvi.

3.- **Sense canvis i/o en procés**, situacions on hi ha hagut una interrupció del procés de treball per qualque motiu aliè al perceptor: embaràs, malaltia, accident, agreujament de problemàtiques psicosocials.

4.- **Positiva**, és quan l'actitud és bona encara que el resultat no és òptim; quan es realitzen les activitats acordades, comuniquen els canvis familiars, etc., encara que el treballador social consideri que es pot millorar.

5.- **Molt positiva**, s'han complert els objectius acordats, realitzat les activitats i es valora una actitud molt positiva per tal de voler sortir de la situació de necessitat.

Valoració	6 mesos	12 mesos	Total	%
Molt negativa	0	3	3	1,8
Negativa	13	6	19	11,6
Sense canvis	17	27	44	26,8
Positiva	27	36	63	38,4
Molt positiva	13	22	35	21,4
Total	70	94	164	100,0

El 60% dels perceptors han fet, a través de la RMI, un procés positiu o molt positiu d'inserció sociolaboral. En el 26,8% no s'han produït canvis. Només en el 13,4% dels casos és negatiu o molt negatiu els processos realitzats.

S'ha fet un creuament entre les valoracions globals dels processos d'inserció amb les possibilitats d'inserció sociolaborals, elaborant la següent taula:

Inserció	Molt neg.	Negatiu	Sense canvis	Positiu	Molt positiu	Total	%
Incapacitat per al treball	1	5	5	5	0	16	9,7
Recuperació social	1	2	9	7	3	22	13,4
Recuperació de la salut	1	2	11	16	3	33	20,1
Necessita formació	0	5	6	14	7	32	19,5
Pot accedir a una feina	0	1	4	6	11	22	13,4
Activitat irregular	0	4	8	4	2	18	11,0
Realitza treball normal.	0	0	1	11	9	21	12,9
Total	3	19	44	63	35	164	100

Del 60% dels perceptors que han fet un procés d'inserció positiu o molt positiu les seves possibilitats d'inserció són: poden accedir a un lloc de treball (77,3%), necessiten un procés de formació professional (65,6%) i necessiten un procés de recuperació de salut (57,6%).

Del 40% dels perceptors en els que no s'ha produït canvi o que el procés es negatiu o molt negatiu quant a la inserció sociolaboral, les seves possibilitats d'inserció són: incapacitat per al treball normalitzat (68,7%), realitzen activitat econòmica irregular (66,6%) i necessiten un procés de recuperació social (54,5%)

2.2.9. Sol·licituds anteriors i posteriors de la RMI

S'analitza si els perceptors tenen prestacions concedides abans de l'any 1998 i després del període de sis o dotze mesos.

Nombre de sol·licituds	6 mesos	12 mesos	Total
Una sol·licitud anterior al 98	8	12	20
Dues sol·licituds anteriors al 98	1	7	8
Una sol·licitud posterior al 98	5	26	31
Una sol·licitud anterior i una posterior al 98	7	10	17
Dues sol·licituds anteriors i una posterior al 98	3	5	8
Total	24	60	84

Sobre el total de 164 expedients els que ja han sol·licitat amb anterioritat i/o posteriorment una altra prestació de RMI representen el 51,2%.

Per tal de tenir un millor coneixement d'aquests perceptors repetidors, s'ha fet un creuament entre aquests i les possibilitats d'inserció, elaborant, per això, la següent taula:

Possibilitats d'inserció	6 mesos	12 mesos	Total
Incapacitat per al treball	2	8	10
N. recuperació social	2	11	13
N. recuperació salut	3	11	14
N. formació	1	19	20
Pot accedir lloc de feina	2	10	12
Activitat treball irregular	9	0	9
Realitza treball normalit.	5	1	6
Total	24	60	84

Els perceptors repetidors incapacitats per al treball normalitzat, que necessiten processos de recuperació social i/o de salut, representen el 44,04%; els que necessiten formació són el 23,8% i els que realitzen activitat irregular, normalitzada o poden accedir a un lloc de feina, representen el 17,8%. Per tant, es pot comprovar com la majoria dels repetidors (67,8%) són aquells/es perceptors/es que tenen dificultats greus per incorporar-se al món laboral i necessiten processos de treball previs o paral·lels a la inserció laboral pròpiament dita.

S'ha considerat oportú analitzar les necessitats i problemàtiques que poden tenir els perceptors que després d'estar en el programa de la RMI sis o dotze mesos tornen a fer una nova sol·licitud. D'un total de 56 les dades són les següents:

- Necessitat de convivència personal-familiar. S'han detectat, quant a això, un total de 51 necessitats, de les que en destaquem com a més freqüents: deteriorament de les relacions parella i/o familiars, soledat-aïllament, separació-divorci, dificultats de membre/s de la família, mare fadrina, família multiproblemàtica.

- Necessitat d'integració social: s'han detectat un total de 52 problemàtiques i entre elles destaquem: manca de formació professional, dèficits culturals, problemàtiques de salut, problemes d'adaptació a la feina.

- Manca de mitjans de subsistència: hi ha 17 persones i/o famílies amb necessitats greus: manca d'allotjament o en condicions inadequades, barraquisme, etc.

3. CONCLUSIONS

3.1. Quant a la gestió.

Es destaquen d'aquest tema els següents aspectes:

- El 44,4% dels perceptors no consumeixen els dotze mesos de prestació a la que tenen dret.
- El 39,7% dels perceptors que han entrat en el programa de la RMI han trobat feina.

(Es desconeix en 85 casos que no es té informació de la causa de la no-pròrroga ni de la valoració final del procés als 12 mesos).

- La instrucció, comunicació i informació al CIM dels moviments dels expedients, per part del serveis socials, s'haurien de millorar.

3.2. Quant al perfil.

Les persones i famílies que entren en el programa de la RMI presenten un perfil molt baix quant a nivell d'estudis, qualificació professional, vida laboral, ocupació. Destacant també com a molt greu les deficiències i/o problemàtiques de salut que els impedeixen accedir a un lloc normalitzat de feina i del que no estan coberts per part de la seguretat social. La majoria presenta necessitats greus econòmiques de supervivència, així com problemàtiques de convivència i d'integració social importants.

Això requereix un gran esforç de part dels responsables dels treballs d'inserció en els tractaments mèdics, rehabilitadors, psicològics, abans de començar la inserció pròpiament laboral i on els resultats són molt lents, ja que, en general, les famílies presenten una gran desestructuració i/o manca de models de referència.

3.3. Quant al treball realitzat.

En aquest cas, els/les treballadors/es socials dels serveis socials d'atenció primària, és bastant intens i coherent amb el perfil dels perceptors, que requereixen d'actuacions prèvies o paral·leles i que els serveis socials estan posant a l'abast de les famílies, tal com es veu a les àrees, programes i activitats i els objectius treballats.

S'ha de destacar com en un gran nombre de casos es treballa i coordina des de la primària temes de salut que corresponen, en principi, al sistema públic de salut. I que des dels serveis socials i/o els programes de RMI són els que detecten i deriven cap a aquest sistema i no al contrari. Entre aquests problemes en destaca el de «salut mental» com el més desatès.

La valoració que es fa dels processos d'inserció realitzats, per part dels mateixos instructors, és positiva i/o molt positiva en la majoria dels casos. I en els casos en què és negativa o sense canvis, són de les persones que estan incapacitades per al treball normalitzat les que realitzen activitat econòmica irregular o necessiten de processos de recuperació social on, evidentment, el treball sociolaboral es lent i a llarg termini.

Com a tècnic que he fet, fins ara, el seguiment de la instrucció i l'estudi de les dades aportades pels/per les treballadors socials, vull comentar que consider que la Renda Mínima d'Inserció és molt més que una prestació econòmica, ja que està servint, segons el meu punt de vista, per entrar a treballar la «inserció sociolaboral» de tots aquells col·lectius en greus dificultats socials, personals, laborals, de salut. En definitiva, dels que pateixen qualsevol tipus d'exclusió social, independentment de la causa que provoqui el fet de la mateixa exclusió.

Encara i així, s'han de millorar la instrucció, el registre, la informació, la comunicació, l'oferta de programes i activitats, perquè sigui més adequada per a la tipologia de les famílies perceptores de la RMI, que ja es pot, amb les dades que es tenen a l'Àrea de Benestar Social del Departament de Serveis Socials del CIM, analitzar més acuradament les seves necessitats específiques per tal d'aconseguir una inserció sociolaboral més ràpida i eficaç.